

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 17Csp/148/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124208391
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Lampartová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2025:8124208391.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

-2- 17Csp/148/2024

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Evou Lampartovou v spore žalobcov: A. B., nar. XX.XX.XXXX a 2. C. D. B., nar. XX.XX.XXXX, obaja žalobcovia bytom E. A. F. XXX, XXX XX E. A. F., obaja právne zastúpení: JUDr. Martina Barnová, advokátka so sídlom Zámocká 529/34, 091 01 Stropkov, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, právne zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, IČO: 36 863 017, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, takto

rozhodol:

-2- 17Csp/148/2024

I. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 13.02.2015, v časti I. Základné podmienky, časť Poplatky, v znení: „Spracovateľský poplatok 799,00 EUR – splatný okamihom uzatvorenia Zmluvy.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 13.02.2015, v časti II. Ostatné ustanovenia, bod 8., v znení: „Ak Dlžník neuhradí splátku Úveru riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25 EUR, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. Dlžník sa zaväzuje zmluvnú pokutu Banke zaplatiť. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej na písomnom bezplatnom upozorení zaslanom Dlžníkovi. Zaplatením zmluvnej pokuty nezaniká povinnosť zaplatiť omeškanú sumu.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 13.02.2015, vo Všeobecných obchodných podmienkach Slovenskej sporiteľne, a. s. (VOP – fyzická osoba nepodnikateľ), účinných od 1.1.2015, v článku 9. Vyhlásenia klienta, bod 9.3., v znení: „Klient berie na vedomie, že podľa zákona o bankách je povinný pri uzatvorení, ako aj počas trvania zmluvného vzťahu, písomne oznámiť Banke, či má k Banke osobitný vzťah. Ak Klient má k Banke osobitný vzťah, a túto skutočnosť ihneď Banke neoznami, stáva sa zmluva o ním poskytnutej záruke, zmluva o bežnom účte, zmluva o vkladovom účte alebo zmluva o vklade, uzatvorená medzi Bankou a Klientom neplatnou; poskytnutý úver sa stáva okamžite splatný ku dňu, keď sa Banka dozvedela o nepravdivosti týchto údajov, vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 13.02.2015, vo Všeobecných obchodných podmienkach Slovenskej sporiteľne, a. s. (VOP – fyzická osoba nepodnikateľ), účinných od 1.1.2015, v článku 11. Započítanie, bod 11.3., v znení: „Banka môže započítať proti Klientovi svoju splatnú pohľadávku. Ak Klient porušil Zmluvu, Banka môže započítať proti Klientovi svoju splatnú pohľadávku zo Zmluvy aj použitím peňažných prostriedkov na

účte Klienta vedenom Bankou bez ohľadu na splatnosť pohľadávky Klienta.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

V. Žalobcovia v 1. a 2. rade m a j ú voči žalovanému spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

-20- 17Csp/148/2024

1. Žalobcovia sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 01.10.2024 domáhali, aby súd určil štyri nimi špecifikované zmluvné podmienky uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku za neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Uplatnili si tiež nárok na náhradu trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že so žalovaným uzavreli Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX z 13.02.2015, na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver na bývanie vo výške 78 000 EUR a tento žalobcovia žalovanému splatili. Šlo o spotrebiteľskú zmluvu. Žalobcovia označili jednotlivé zmluvné podmienky, ktoré považovali za neprijateľné. K prve nimi označenej zmluvnej podmienke uviedli, že žalovaný im za spracovateľský poplatok 799 EUR splatný okamihom uzavretia zmluvy neposkytol reálne plnenie. Poplatok nebol individuálne dojednaný, ale bol súčasťou formulára, pričom absentuje zodpovedajúce protiplnenie, čo podľa žalobcov spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Zo zmluvy nie je možné zistiť, o aké plnenia a akého účelu ide. Žalobcovia mali za to, že ide o zmluvnú podmienku neprijateľnú podľa § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, pretože sa prenáša nákladové bremeno, ktoré nie je v prevažnej miere v prospech spotrebiteľa. Žalobcovia poukázali na neprijateľnosť spracovateľského poplatku odkazom na rozhodnutia vydané priamo vo vzťahu k žalovanému – rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/177/2018 zo 04.04.2019, sp. zn. 5CoCsp/22/2021 z 21.01.2022, sp. zn. 7Co/50/2020 z 30.9.2021, sp. zn. 7CoCsp/32/2022 z 30.1.2023, sp. zn. 8CoCsp/12/2020 z 29.4.2021, sp. zn. 18CoCsp/36/2020 z 28.9.2021, sp. zn. 19Co/166/2017 z 15.3.2018. Druhú zmluvnú podmienku, upravujúcu zmluvnú pokutu za omeškanie považovali za neprijateľnú s poukazom na § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Mali za to, že dojednaním zmluvnej pokuty popri úroku z omeškania sa sankcia za nesplnenie záväzku neprimerane zvyšuje a žalovaný sa týmto dojednaním snaží nahradiť poplatok za upomienky, resp. iných poplatkov (napr. manipulačného), ktoré už boli ustálenou judikatúrou vyhodnotené ako neprijateľné zmluvné podmienky. Dodali, že v Sadzobníku žalovaného v časti A) fyzické osoby nepodnikatelia účinného od 01.01.2015 je v bode 8. Úvery táto zmluvná pokuta za omeškanie označená ako „Poplatok za upomienku“ vo výške 25 EUR. Za ďalšiu neprijateľnú podmienku považovali ustanovenie vo všeobecných obchodných podmienkach, ktorým mali vziať na vedomie, že sú povinní pri uzatvorení zmluvy a počas trvania zmluvy písomne oznámiť žalovanému, či k nemu majú osobitný vzťah, a to pod hrozbou okamžitého zosplatnenia úveru ku dňu, kedy by sa žalovaný dozvedel o nepravdivosti tohto údaj, vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru. Predovšetkým zastávali názor, e predmetné ustanovenie ani len príkladmo neuvádza, kto sa považuje za osobu s osobitným vzťahom k banke a tak pre priemerného spotrebiteľa nie je dostatočne určité, spôsobujúce neschopnosť spotrebiteľa vyhodnotiť jeho vzťah k banke. Poukázali i na závery Komisie zo dňa 24.01.2017 č. 36101/2017/21. Za neprijateľné tiež považovali spojenie s postihom okamžitou splatnosťou úveru vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru. Ako poslednú označili za neprijateľné zmluvné dojednanie ustanovenie vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré vyjadruje možnosť žalovaného započítať si svoju splatnú pohľadávku a pre prípad porušenia zmluvy zo strany žalobcov, možnosť započítať si svoju splatnú pohľadávku zo zmluvy aj použitím peňažných prostriedkov na účte žalobcov vedenom bankou bez ohľadu na splatnosť pohľadávky žalobcov. Neprijateľnosť videli v tom, že žalobcovi toto ustanovenie umožňuje jednostranne započítať aj také svoje pohľadávky ktoré v zmysle § 581 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t.j. bez výslovnej dohody so spotrebiteľom, nie sú započítateľné. Navyše k započítaniu môže žalovaný pristúpiť pri akomkoľvek porušení zmluvy, a to použitím peňažných prostriedkov na akomkoľvek účte žalobcov vedenom bankou, čím dochádza aj k viazaniu iných účtov spotrebiteľa s úverom. Záverom poukázali na to, že hoci vyhlásenie neprijateľnej zmluvnej podmienky za neprijateľnú v jednom individuálnom spore nie je záväzná pre posúdenie tejto zmluvnej podmienky v inom individuálnom spotrebiteľskom spore, za predpokladu obdobných skutkových okolností by mal súd rozhodnúť obdobne, k čomu ho zaväzuje požiadavka právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP a v rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Dodali, že v prípade už judikovaných

neprijateľných zmluvných podmienok, postačuje z hľadiska dokazovania i poukaz na už právoplatný rozsudok súdu, v ktorom súd už raz plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky nepriznal.

2. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 21.10.2024 navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Predovšetkým namietal neprípustnosť podanej žaloby, pretože podľa žalovaného takáto žaloba nie je v zmysle § 137 písm. d) CSP prípustná, pretože neexistuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré explicitne umožňuje jej podanie (neexistuje právna norma dovoľujúca domáhať sa takéhoto určenia neprijateľných zmluvných podmienok). Mal za to, že splneniu hypotézy § 137 písm. d) CSP nevyhovuje ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z., lebo je len všeobecnou deklaráciou práva spotrebiteľa na súdnu ochranu, čo by znamenalo, že právo na podanie určovacej žaloby by mal spotrebiteľ vždy a to by odporovalo zmyslu a účelu právnej normy, ktorá má smerovať k redukcii sporov o neplatosť. Taktiež mal za to, že žalobné oprávnenie nemôže byť dané ani ustanovením § 53a ods. 1 OZ, ani ust. § 298 CSP. Podľa žalovaného prichádza vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky do úvahy iba v prípade, ak jej obsah akýmkoľvek spôsobom dopadá alebo má vplyv na právo, na ochranu ktorého je taký spor vedený. Ak ide o podmienku, ktorá nie je prepojená na konkrétne subjektívne právo spotrebiteľa – teda nezávislú od okolností konkrétneho prípadu – je možné iba konanie o abstraktnej kontrole, na ktoré ale nie sú splnené zákonné podmienky. Žalovaný ďalej zastával názor, že žalobcovia neuviedli žiadne relevantné skutočnosti týkajúce sa záväzkového vzťahu so žalovaným, neprodukovali tvrdenia, ako sa negatívne premietli do ich právneho postavenia. Žalovaný tak uzavrel, že prieskum, ktorého sa žalobcovia dožadujú, vykazuje všetky parametre abstraktného prieskumu. Žalovaný akcentoval, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti musí vždy zohľadňovať všetky okolnosti vlastné konkrétnemu prípadu (rozsudky Súdneho dvora EÚ vo veci C-237/02 – Freiburger Kommunalbauten a vo veci C-243/08 – Pannon GSM). Poukázal na to, že abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach je zverená do právomoci civilných súdov, pričom sú vymedzené kauzálne príslušné súdy príslušné na prejednanie takýchto žalôb. Iba rozsudok vydaný v konaní o abstraktnej kontrole žalovaný tiež pripisoval účinky predvídané § 53a OZ. Žalobcami podanú žalobu nepovažoval za slúžiacu potrebám praktického života, a preto by mala byť neprípustná. Podľa žalovaného zo strany žalobcov ide o vyfabulové ohrozenie alebo porušenie subjektívneho práva a mal za to, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok by mala byť spojená s reštitučným alebo iným nárokom, ktorý odstráni dôsledky vyvolané takýmito podmienkami. Hoci žalobcom nič nehrozí, iniciovali spor, ako keby boli ich práva ohrozené alebo porušené. Žalovaný mal za to, že súd má vykonať šetrenia za účelom zistenia skutočných pohnutí žalobcov vedúcich podaniu žaloby a tieto hodnotil v kontexte kritérií dobrých mravov a zákazu šikany. Žalobcom tiež vyčítal, že nepredniesli žiadne tvrdenia, ktorými by vymedzili základné znaky dotknutých neprijateľných zmluvných podmienok – kvalifikovanú značnú, hrubú nerovnováhu medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľov, osobitne v kontexte celého obsahu zmluvného vzťahu. Poukázal na interpretačné kritériá obsiahnuté v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-415/11 zo dňa 14.03.2013 (Aziz), rozvinuté ďalej v rozsudku C-226/12 zo dňa 16.01.2024 (Constructora Principado) a rozsudku C-421/14 zo dňa 26.01.2017 (Banco Primus). Žalovaný mal za to, že v žalobe sa nenachádza nič, čo by aspoň vzdialene vyhovovalo požiadavkám uvedených rozsudkov, žiadna analýza vnútroštátnej úpravy, v komparácii s ktorou by zmluvné postavenie žalobcov malo byť zásadne nevýhodnejšie a prieskum štandardov v príslušnom segmente trhu finančných služieb. Žalobcovia za hlavné kritérium neprijateľnosti pasujú svoju subjektívnu nespokojnosť s obsahom zmluvy. Dodal, že on sám sa nemá vyvíňovať z nepodložených žalobných obvinení, nesprevádzaných ani len popisom najzákladnejších skutočností, v čom má spočívať nerovnováha vo vzájomnom postavení strán a bez akéhokoľvek zreteľa na kategorické kritériá, ktoré sformulovala komunitárna judikatúra. Žalovaný sa tak nemá k čomu vyjadriť, keď netuší, v čom má spočívať splnenie predpokladov hypotézy právnej normy § 53 ods. 1 OZ, a to je v rozpore s požiadavkou spravodlivého procesu. Navrhoval preto, aby súd zamietol žalobu pre neunesenie bremena tvrdenia alebo vyzval žalobcov na doplnenie skutkových tvrdení tak, aby zodpovedali § 53 ods. 1 OZ a ďalších aplikovateľných noriem.

3. Žalobcovia v replike zo dňa 22.11.2024 uviedli, že sa nestotožňujú s tvrdeniami žalovaného. K procesnej prípustnosti žaloby poukázali na § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. účinného od 01.01.2018 a argumentovali, že ak toto ustanovenie umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa určenia neplatosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere žalobou, tak v zmysle zásady, že vo väčšom je obsiahnuté menšie, môže sa spotrebiteľ domáhať aj určenia neplatosť ktorejkoľvek neplatennej časti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda i určenia neprijateľnosti/neplatosť zmluvnej podmienky. Určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo oporu v zákone aj pred 01.01.2018 v zmysle § 137 a 298 CSP a zákona č. 250/2007 Z.z. a § 53a OZ. Určovanie neprijateľnosti zmluvných podmienok v individuálnych spotrebiteľských

sporoch je hlavným prostriedkom a cieľom ochrany spotrebiteľov v zmysle smernice Rady 93/13/EHS. Z úniovej i vnútroštátnej právnej úpravy podľa žalobcov vyplýva, že súd môže žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietnuť iba v prípade, ak sa v súdnej veci nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/27/2018 zo dňa 28.03.2019, z ktorého vyplýva, že v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa jedná o žalobu podľa § 137 písm. c) CSP a ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde majúcom podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a OZ, §3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z.) a nie je potrebné zo strany spotrebiteľa tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem na takomto určení. K skutočnosti, že plynutie času nemá žiaden vplyv na možnosť vyhovieť žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky osobitne poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019. K neprijateľnosti spracovateľského poplatku zopakovali svoju argumentáciu a zároveň citovali z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5CoCsp/22/2021 zo dňa 20.01.2022, kde odvolací súd konštatoval, že spracovateľský poplatok je neprijateľný z dôvodu jeho neurčitosti a žalovaný nešpecifikoval, aké skutočné plnenie dostáva spotrebiteľ, za ktoré by mal platiť už v čase poskytnutia úveru. Podľa odvolacieho súdu sa bezpodmienečne vyžaduje, aby sa platilo skutočné plnenie spotrebiteľom, slúžiace ich záujmom, o ktorý prípad však v prípade spracovateľského poplatku nejde. Ide o vedľajšie plnenie výlučne na prospech dodávateľa. Taktiež citovali z rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6Csp/6/2022 zo dňa 08.07.2022 týkajúce sa poplatkov za vedenie úverového účtu a skutočnosti, že ide o službu slúžiacu výhradne záujmom banky. Ohľadom zmluvnej pokuty zopakovali, že si ju individuálne nedojednali, bola zakomponovaná do zmluvy a sadzobníka poplatkov, nemohli ju žiadnym spôsobom ovplyvniť a pritom táto umožňuje žalovanému ukladať ďalšiu sankciu, ktorú pri podpise zmluvy nemohli odmietnuť. Na zmenu zmluvy nemali žiaden priestor. Dotknutá zmluvná podmienka predstavuje ďalší spôsob získavania čo najviac finančných prostriedkov od spotrebiteľov. Spotrebiteľ si pritom dotknutým dojednaním zhoršuje svoje postavenie. V súvislosti so zmluvnou pokutou poukázali na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/5/2010 zo dňa 12.05.2020 a rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 11C/330/2014 zo dňa 20.10.2014. Zmluvnú podmienku v bode 9.3. článku 9. Vyhlásenie klienta v rámci VOP považovali za neprijateľnú z dôvodu, že pojem osobitný vzťah nevysvetľuje, a to ani len odkazom na konkrétne zákonné ustanovenie zákona o bankách a tak z pohľadu priemerného spotrebiteľa nie je dostatočne určité, čo môže spôsobiť jeho neschopnosť vyhodnotiť vzťah k banke. Navyše zmluvná podmienka má aj závažné dôsledky v podobe neplatnosti zmluvy, resp. zosplatnenia úveru. Zmluvné dojednanie o započítaní považovali za neprijateľné z dôvodu, že zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože žalovanému umožňuje započítať jednostranné aj také pohľadávky, ktoré v zmysle § 581 ods. 2 OZ nie je možné započítať bez výslovnej dohody so spotrebiteľom. Navyše k započítaniu banku oprávňuje pri akomkoľvek porušení zmluvy i použitím peňažných prostriedkov na akomkoľvek účte spotrebiteľa vedenom bankou, čím dochádza k viazaniu iných účtov spotrebiteľa s úverom. Žalobcovia citovali z rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6CoCsp/16/2024 zo dňa 19.09.2024.

4. Žalovaný nevyužil možnosť vyjadriť sa v duplike.

5. Súd nariadil termín pojednávania na deň 25.04.2025.

6. Žalovaný dňa 24.04.2025 vo večerných hodinách doručil súdu svoje písomné vyjadrenie. Pojednávanie nariadené na deň 25.04.2025 súd odročil bez prejednania veci na nový termín 09.05.2025.

7. V predmetnom vyjadrení zo dňa 21.04.2025, doručenom súdu 24.04.2025, žalovaný uviedol, že vzhľadom na absenciu reakcie žalobcov považuje za vecne správnu svoju obranu ohľadom nesplnenia povinnosti tvrdenia k znakom relevantnej hmotnoprávnej normy o značnej nerovnováhe. Zdôraznil, že jeho námietka ohľadom neprípustnosti žaloby bola prvorodo uplatnená ako nesúhlas s abstraktným posudzovaním zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, bez zreteľa na individuálne okolnosti prípadu a bez premostenia na konkrétne subjektívne právo žalobcov, o ochranu ktorého má ísť. Poukázal na časové okolnosti posudzovanej veci, že zmluva je z 13.02.2015 a zmluvný vzťah bol ukončený ku dňu 04.02.2020, a teda už viac ako 5 rokov je ich zmluvný vzťah ukončený. Počas trvania zmluvného vzťahu žalobcovia nič nenamietali, až s odstupom mnohých rokov žiadajú určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok bez toho, aby ozrejmili zmysel a účel takéhoto autoritatívneho určenia. Neprípustnosť žaloby odvodzovali od „zdôvodnenia“ podania žaloby, ktoré neumožňuje posúdiť praktický význam žaloby pre žalobcov. Žalovaný naďalej zastával názor, že žaloba nie je prípustná

s poukazom na § 137 písm. d) CSP, keďže neexistuje právna norma, ktorá by podanie takejto žaloby umožňovala. Dodal, že aj bez určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky má spotrebiteľ možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pomocou žalôb podľa § 137 písm. a) a písm. c) CSP, čo je v súlade s princípom ekvivalencie. Ohľadom spracovateľského poplatku poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/294/2019 zo dňa 28.02.2022, zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 2/2022 pod č. 12/2022, ktorý sa zaoberal aj inými aspektmi bankových poplatkov, ale tiež konštatoval, že z označenia poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, t.j. za úkony veriteľa, ktorú sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov. Zároveň najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí uviedol, že poplatok za poskytnutie úveru je cenou za poskytovanie služby veriteľom a je prípustný podľa zák. č. 129/2010 Z.z. i judikatúry SD EÚ. Najvyšší súd uzavrel, že nemožno tolerovať, aby dovolateľ, ktorý vopred vedel, že bude musieť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru a zároveň poznal jeho výšku, následne po uzavretí zmluvy zaujal stanovisko, že poplatok predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalovaný tak mal za to, že neprichádza do úvahy spochybňovanie transparentne komunikovaného poplatku. Žalovaný mal tiež za to, že je vecne neprípustný súdny prieskum zmluvného dojednanie o poplatku, nakoľko ide o cenové dojednanie. V úniom priestore neprislúcha súdu ani inému orgánu preverovať, či je výška ceny primeraná charakteru, vlastnostiam a kvalite tovaru alebo služieb, ktorých je protihodnotou. Otázka primeranosti ceny je vyňatá spod súdnej kontroly pre neexistenciu akýchkoľvek relevantných kritérií, aby mohla byť taká kontrola spravodlivo zrealizovaná (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30. 04. 2014, vo veci C-26/13 – Kásler a Káslerné Rábai). Dodal, že smernica umožňuje, aby zákonodarca stanovil vo vnútroštátnom právnom predpise, že spotrebiteľskému prieskumu podlieha aj primeranosť ceny tovaru alebo služby (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 03. 06. 2010, vo veci C-484/08 – Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid), avšak v slovenskom právnom poriadku taká právna regulácia neexistuje. V slovenskom práve prieskum cenového dojednanie prichádza do úvahy iba za predpokladu, že by bol v zmluve vyjadrený spôsobom, ktorý je netransparentný („určito, jasne, zrozumiteľne“), čo podľa žalovaného nie je daný prípad, pretože zmluva obsahovala presné označenie názvu, výšky a periodicity každého z dohodnutých poplatkov, spracovateľský poplatok nevynímajúc, a to všetko v prehľadnej tabuľke sprevádzanej jednoznačným označením „Poplatky“. Dojednanie o ňom nebolo takisto „schované“ na nečakanom mieste zmluvy, ani nebolo uvedené menším písmom v porovnaní s inými časťami textu zmluvy. Taktiež mal za to, že zmluvná podmienka o spracovateľskom poplatku je premietnutím zákonného pravidla normovaného v ustanovení § 499 Obchodného zákonníka. Je v ňom presne definovaná aj „protihodnota“ poplatku (dojednanie záväzku poskytnúť úver). Ide pritom o ustanovenie kogentné, pri ktorom sa zmluvným stranám neumožňuje odchýliť sa od neho, prípadne ho vylúčiť (§ 263 ods. 1 Obchodného zákonníka). Slovenský právny poriadok inštituuje odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver vyslovene pozná a jeho používanie predpokladá, a túto skutočnosť dlhodobo rešpektuje právna náuka, ako aj aplikačná prax najvyšších súdnych autorít (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 86/99 zo dňa 01. 05. 2001). Zhodne bola priznaná možnosť takýto poplatok účtovať aj v Českej republike, ešte počas účinnosti českého Obchodného zákonníka (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Odo 813/2001 zo dňa 27. 08. 2003). V súvislosti so zmluvnou pokutou poukázal na osobitnú úpravu limitov sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním úverových prostriedkov - ustanovenia § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 3a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktoré zakotvujú striktné limity sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním poskytnutých finančných prostriedkov. Explicitne dovoľujú dojednať nielen zmluvnú pokutu a úroky z omeškania, ale aj akékoľvek iné sankčné plnenie (§ 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.). Nemôže byť „zneplatňované“ dojednanie, ktoré je v súlade s právnou normou zavedenou práve za účelom regulácie sankcií v spotrebiteľských úverových vzťahoch a prijatou za účelom vnútroštátnej implementácii požiadaviek Smernice Rady 93/13. Zmluvnú úpravu v ustanovení článku 9 bod 9.3 Všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a.s. považoval žalovaný za odraz a zmluvné premietnutie striktných zákonných pravidiel v ustanovení § 35 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, a to jednak čo do samotnej informačnej povinnosti klienta banky, ako aj čo do právnych následkov rezultujúcich z jej porušenia (okamžitá splatnosť úverového záväzku). Termín „osoba s osobitným vzťahom k banke“ má presný zákonný obsah a význam, ktorého exaktná definícia je obsiahnutá v ustanovení § 35 ods. 4 a 5 zákona č. 483/2001 Z. z. Okruh subjektov, ktoré majú osobitný vzťah k banke, resp. k pobočke zahraničnej banky, je taxatívne enumerovaný, takže žiaden „príkladný“ výpočet by obsahu zákonnej normy z povahy veci nemohol vyhovovať, naopak, mohol by vytvárať zavádzajúci dojem, že osoby „príkladmo“ neuvedené nemajú k banke osobitný vzťah. Požiadavka transparentnosti zmluvnej podmienky pritom rozhodne nezahŕňa doslovný prepis všetkých právnych noriem, ktorými sa spravuje

zmluvný vzťah. Ak zákonodarca považoval za potrebné upozorniť spotrebiteľa na obsah jeho určitých zákonných práv, zahrnul takúto informáciu medzi obligatórne náležitosti zmluvy [napr. § 9 ods. 2 písm. n) – upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru, písm. q) – informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia, písm. r) – právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16, a ďalšie]; poučenie o obsahu zákonného pojmu „osoby s osobitným vzťahom k banke“ však medzi takéto povinné náležitosti zaradené nebolo, a to ani zákonom č. 483/2001 Z. z., ani zákonom č. 129/2010 Z. z. Žalovaný navyše poukázal na pravidlo, že „o všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka“ (§ 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Žalobcovia sa teda nijako nemôžu zbaviť zodpovednosti za riadnu znalosť relevantných právnych noriem poukazom, že tieto im údajne neboli dostatočne vysvetlené druhou stranou zmluvného vzťahu. Žalovaný pre komparáciu tiež poukázal na to, že ani v splnomocnení udelenom ich právnom zástupcovi nie je napríklad obsah pojmu „osobné údaje“ nie je nijako, ani „príkladmo“, objasnený; rovnako tak podstata ani obsah inštitútu tarifnej odmeny, hoci ide o najdôležitejšiu povinnosť spotrebiteľa, takisto nie sú nijako bližšie vysvetlené. K poslednej spochybnenej zmluvnej podmienke v ustanovení článku 11 bod 11.3 Všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a.s., prvorado poukázal, že žalobcovia napádajú aj jeho prvú vetu, ktorá je všeobecnou deklaráciou prípustnosti jednostranného započítania. Jej prieskum však opäť nie je možný vzhľadom na výluku podľa článku 1 ods. 2 Smernice 93/13, keďže prípustnosť tohto typu právneho úkonu je daná priamo ustanovením § 580 Občianskeho zákonníka. Ak by sa prvá veta odstránila z príslušnej zmluvnej podmienky, úplne rovnaké započítacie právo by vyplývalo priamo zo zákonnej normy. Žalovaný tiež zastával názor, že touto zmluvnou podmienkou nie je pripustené započítanie takého druhu pohľadávok, ktoré sú týmto ustanovením vylúčené. Podľa žalovaného ide s najväčšou pravdepodobnosťou o nepochopenie, alebo prekrúcanie, druhej vety § 581 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá neumožňuje subjektu uskutočňujúcemu započítací prejav, aby na zápočet použil vlastnú nesplátnú pohľadávku proti pohľadávke adresáta započítania, ktorá už splatná je, čo však nie je prípad dotknutej zmluvnej podmienky, ktorá vo všetkých eventualitách vyžaduje existenciu splatnej pohľadávky banky.

8. Dňa 04.05.2025 bolo súdu doručené ďalšie vyjadrenie žalovaného, spolu s ktorým žalovaný predložil sadzobníky piatich bánk. Poukázal na recentné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/89/2023 zo dňa 30. 10. 2024, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Krajského súdu v Prešove okrem iného vo výroku o neprijateľnosti zmluvnej podmienky o spracovateľskom poplatku. Najvyšší súd poukázal na rozhodnutie R 12/2022 a jeho závery a odklon Krajského súdu v Prešove od ustálenej súdnej praxe najvyšších autorít. Obdobne poukázal žalovaný i na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/292/2021 zo dňa 26. 01. 2023, v ktorom najvyšší súd poukázal na rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/294/2019 a sp. zn. 5Cdo/47/2019 a uzavrel, že poplatok za poskytnutie úveru predstavuje cenu za poskytovanie služby veriteľom a nemožno v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii neprijateľnej zmluvnej podmienky, pričom ak konajúce súdy založili svoje rozhodnutia na inom právnom názore, tak spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci a odklonili sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Žalovaný tiež poukázal na kritérium zavedené Súdny dvorom EÚ spočívajúce v zohľadnení trhových zvyklostí a štandardov v prípade, ak otázku nerovnováhy nemožno posúdiť na základe ustanovení vnútroštátneho práva. Žalovaný preto poukázal na sadzobníky ďalších bánk, ktoré uplatňujú rovnocenný typ poplatku pri obdobných úveroch na bývanie. Dodal, že spracovateľský poplatok má jednoznačne odlišiteľnú povahu od ostatných poplatkov, a tak je vylúčené i riziko dvojitej odmeny za to isté plnenie. V súvislosti so zmluvnou pokutou poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/143/2023 zo dňa 29.01.2025, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove i v časti týkajúcej sa neprijateľnosti dohody o zmluvnej pokute, pričom konštatoval nepreskúmateľnosť rozhodnutia Krajského súdu v Prešove a uložil odvolaciemu súdu, aby vyhodnotil námietku žalovaného, že zmluvná pokuta je dohodnutá tak, že úrok z omeškania bude ukladaný až po tom, čo zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov a tiež námietku žalovaného, že zmluvná podmienka odráža zákonnú úpravu vyjadrenú v nariadení 87/1995 Z.z. Žalovaný mal za to, že ak žalobcovia netvrdia porušenie povinností zavedených § 53b ods. 1 OZ a § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., nemôže byť zmluvná pokuta označená za neprijateľnú.

9. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov v 1. a 2. rade, listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise (na č.l. 4 zmluva o splátkovom úvere zo dňa 13.02.2015, na č.l. 10 oznámenie zo dňa

04.02.2020, na č.l. 15 Sadzobník Slovenskej sporiteľne a.s., časť A fyzické osoby nepodnikatelia, na č.l. 28 Všeobecné obchodné podmienky Slovenskej sporiteľne a.s., účinné k 01.01.2015, na č.l. 111 Cenník VÚB a.s. občania, platný od 01.03.2025, na č.l. 118 Sadzobník poplatkov Tatra banky a.s., časť poplatky za služby pre fyzické osoby s účinnosťou od 31.05.2024, na č.l. 123 Sadzobník pre fyzické osoby občanov vydaný Československou obchodnou bankou, a.s., platný od 01.01.2025, na č.l. 135 Sadzobník poplatkov prvá časť fyzické osoby občania, s účinnosťou od 01.01.2025, na č.l. 140 Sadzobník poplatkov pre fyzické osoby, predávané produkty spoločnosti 365.bank s účinnosťou od 01.12.2024, na č.l. 194 Produktové obchodné podmienky pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a.s. účinne od 01.01.2015, na č.l. 199 Príloha zmluvy, Súhlas s poistením k úveru, na č.l. 200 oznámenie o predčasnom splatení pohľadávky banky zo dňa 03.01.2020, na č.l. 201 Žiadosť o poskytnutie úveru zo dňa 21.01.2015, na č.l. 204 Žiadosť o zriadenie vinkulácie poistného plnenia a zároveň Súhlas banky so zrušením a potvrdenie poisťovne o zriadení vinkulácie poistného plnenia v prospech banky, na č.l. 205 Potvrdenie o príjme na základe daňového priznania za rok 2014 zo strany žalobcu v 1. rade zo dňa 02.02.2015, na č.l. 206 Potvrdenie o poberaní rodičovského príspevku za rok 2014 žalobkyňou v 2. rade zo dňa 02.02.2015, na č.l. 206 rub Potvrdenie o poberaní rodičovského príspevku za rok 2015 žalobkyňou v 2. rade zo dňa 02.02.2015, na č.l. 207 Sprievodka k žiadosti o úver č. XXXXXXXXXXXX, na č.l. 208 Sprievodka k 1. čerpaniu úveru č. XXXXX-XXXXXXXXXXXX/XXXX zo dňa 17.02.2015), oboznámil sa so skutkovými tvrdeniami strán sporu, ako aj obsahom celého spisu a na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci:

10. Žalobcovia ako dlžníci uzavreli so žalovaným ako veriteľom dňa 13.02.2015 Zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal poskytnúť žalobcom splátkový úver č. XXXXXXXXXXXX vo výške 78 000 EUR, ktorého účelom bolo vyplatenie existujúcich úverov úverom UNB a žalobcovia sa zaviazali poskytnutý úver vrátiť a zaplatiť úroky za podmienok dohodnutých v zmluve (výška splátky 353,21 EUR mesačne splatná vždy 25. deň v kalendárnom mesiaci, so splatnosťou prvej splátky 25.03.2015, počet splátok 360, konečná splatnosť 25.02.2045. V časti I. v časti nazvanej „Poplatky“ sa v zmluve uvádzajú dva poplatky – spracovateľský poplatok vo výške 799,00 EUR splatná okamihom uzatvorenia zmluvy a poplatok za poistenie k úveru vo výške 32,11 EUR splatný v termíne a periodicite splátky úveru. Okrem toho sa v tejto časti zmluvy uvádza, že dlžník (žalobcovia) platí Banke (žalovanému) poplatky uvedené v zmluve a podľa Sadzobníka, pričom ak nie je dohodnuté inak, tak dlžník platí poplatky v splátke úveru. Ak dôjde k ukončeniu zmluvy pred poskytnutím úveru alebo k poskytnutiu úveru nedôjde, dlžník zaplatí banke spracovateľský poplatok. V zmysle zmluvy bolo okrem iného podmienkou pre poskytnutie úveru aj vyplatenie záväzkov uvedených v zmluve a predloženie súhlasu veriteľa s predčasným splatením týchto záväzkov a vyčíslením ich zostatku, ako aj uzatvorenie záložnej zmluvy k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XX D. XXXX v k.ú. F. Úver mal byť v zmysle zmluvy použitý na úhradu dvoch splátkových úverov, ktoré mali žalobcovia u žalovaného s aktuálnymi zostatkami v tom čase vo výške 11 879,65 EUR a 48 249,63 EUR a jedného záväzku v inej banke, ktorý bol v zostatku 4 000 EUR.

11. V zmluve sa v časti II. Ostatné ustanovenia v bode 8. nachádza zmluvné dojednanie v znení: „Ak Dlžník neuhradí splátku Úveru riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25 EUR, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. Dlžník sa zaväzuje zmluvnú pokutu Banke zaplatiť. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej na písomnom bezplatnom upozornení zaslanom Dlžníkovi. Zaplatením zmluvnej pokuty nezaniká povinnosť zaplatiť omeškanú sumu.“

V zmysle časti III. Záverečné ustanovenia bodu 1. sú súčasťou zmluvy i Všeobecné obchodné podmienky Slovenskej sporiteľne, a.s. s účinnosťou od 01.01.2015, Produktové obchodné podmienky pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne, a.s. s účinnosťou od 01.01.2015, Sadzobník a podmienky určené Zverejnením, za ktorých sa Bankový produkt poskytuje. Vo Všeobecných obchodných podmienkach Slovenskej sporiteľne, a. s. (VOP – fyzická osoba nepodnikateľ), účinných od 1.1.2015 sa okrem iných nachádzajú i nasledovné ustanovenia:

- v článku 9. Vyhlásenia klienta, bod 9.3. v znení:

„Klient berie na vedomie, že podľa zákona o bankách je povinný pri uzatvorení, ako aj počas trvania zmluvného vzťahu, písomne oznámiť Banke, či má k Banke osobitný vzťah. Ak Klient má k Banke osobitný vzťah, a túto skutočnosť ihneď Banke neoznámí, stáva sa zmluva o ním poskytnutej záruke, zmluva o bežnom účte, zmluva o vkladovom účte alebo zmluva o vklade, uzatvorená medzi Bankou

a Klientom neplatnou; poskytnutý úver sa stáva okamžite splatný ku dňu, keď sa Banka dozvedela o nepravdivosti týchto údajov, vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru.“,

- v článku 11. Započítanie, bod 11.3., v znení:

„Banka môže započítať proti Klientovi svoju splatnú pohľadávku. Ak Klient porušil Zmluvu, Banka môže započítať proti Klientovi svoju splatnú pohľadávku zo Zmluvy aj použitím peňažných prostriedkov na účte Klienta vedenom Bankou bez ohľadu na splatnosť pohľadávky Klienta.“.

12. Z nesporných skutkových tvrdení strán sporu a Oznámenia zo dňa 04.02.2020 vyplýva, že žalobcovia predčasne splatili predmetný úver.

13. V Sadzobníku časť A) fyzické osoby nepodnikatelia v časti 8. Úvery sa uvádza, že pri Úvere na bývanie, Hypotekárnom úvere pre mladých je spracovateľský poplatok v sadzbe 199 EUR pri úvere od 7 000 EUR do 19 999 EUR, v sadzbe 299 EUR pri úvere od 20 000 EUR do 29 999 EUR, v sadzbe 399 EUR pri úvere od 30 000 EUR do 49 999 EUR, v sadzbe 599 EUR pri úvere od 50 000 EUR do 69 999 EUR, v sadzbe 799 EUR pri úvere od 70 000 EUR do 99 999 EUR a v sadzbe 999 EUR pri úvere 100 000 EUR a viac. Ďalej sa v tejto časti uvádza Zmluvná pokuta za omeškanie (Poplatok za upomienku) vo výške 25 EUR.

14. V rámci zásad stanovovania poplatkov v predmetnom sadzobníku sa uvádza v bode 5), že zmluvnú pokutu za omeškanie je možné uplatniť, ak platba na účet/úver nie je vykonaná riadne a včas. Zmluvná pokuta je splatná okamžite po márnom uplynutí lehoty na plnenie určenej v písomnom bezplatnom upozornení zaslanom klientovi.

15. V rámci zásad stanovovania poplatkov v predmetnom sadzobníku sa uvádza v bode 7), že spracovateľský poplatok je splatný pri podpise zmluvy o poskytnutí úveru a klient ho uhrádza v anuitných splátkach.

16. Z Cenníka VÚB, a.s. Občania platného od 01.03.2025 vyplýva, že pri úveroch na bývanie je cena za poskytnutie úveru je 2 % z objemu úveru (strana 8 cenníka, časť „Úvery na bývanie).

17. Zo Sadzobníka poplatkov Tatra banky, a.s., časť poplatky za služby pre fyzické osoby účinného od 31.05.2024 vyplýva, že pri bezúčelových úveroch, refinančných úveroch a úveroch na splátky je poplatok za úver 2 % z výšky poskytnutého úveru, max. 300 EUR, pri americkej hypotéke a hypotéke je poplatok za úver 0,80 % z výšky poskytnutého úveru, min. 250 EUR (strana 4 a 5 sadzobník, čl. V. Úvery).

18. Zo Sadzobníka pre fyzické osoby – občanov vydaného ČSOB, a.s. platného od 01.01.2025 vyplýva, že za spracovanie účelového úveru na bývanie a úveru zabezpečeného nehnuteľnosťou poplatok 250 EUR za úver.

19. Zo Sadzobníka poplatkov Prima banka Slovensko, a.s., I. časť – fyzické osoby (občania) vyplýva, že pri pôžičke je poplatok za poskytnutie úveru 5 % z objemu úveru a pri hypotéke je poplatok za poskytnutie úveru 1 % z objemu úveru, min. 300 EUR (časť 7. Úverové produkty).

20. Zo Sadzobníka poplatkov pre Fyzické osoby, Predávané produkty, vydaného 365.bank, a.s., platného od 01.10.2024 vyplýva, že pri pôžičke je poplatok za poskytnutie úveru 2 % z objemu úveru a pri hypotéke je poplatok za poskytnutie úveru 0,80 % z objemu úveru (min. 300 EUR, max. 1 000 EUR).

21. Zistený skutkový stav súd právne posúdil nasledujúco:

22. Podľa § 489 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

23. Podľa § 491 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú najmä zo zmlúv týmto zákonom výslovne upravených; môžu však vznikáť aj z iných zmlúv v zákone neupravených (§ 51) a zo zmiešaných zmlúv obsahujúcich prvky rôznych zmlúv.

24. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úver.

25. Podľa § 499 Obchodného zákonníka za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytovanie úveru je predmetom podnikania veriteľa.

26. Podľa § 68 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy 13.02.2015 hypotekárny úver je úver s lehotou splatnosti najmenej štyri roky a najviac 30 rokov zabezpečený záložným právom k tuzemskej nehnuteľnosti, a to aj rozostavanej, ktorý je financovaný, ak tento zákon neustanovuje inak, najmenej vo výške 90 % prostredníctvom vydávania a predaja hypotekárnych záložných listov hypotekárnou bankou podľa osobitného predpisu⁶¹⁾ a ktorý poskytuje hypotekárna banka na tieto účely:

a) nadobudnutie tuzemskej nehnuteľnosti alebo jej časti,

b) výstavbu alebo zmenu dokončených stavieb,⁶³⁾

c) údržbu tuzemských nehnuteľností alebo

d) splatenie poskytnutého úveru použitého na účely podľa písmen a) až c), ktorý je hypotekárnym úverom,

e) splatenie poskytnutého úveru použitého na účely podľa písmen a) až c), ktorý nie je hypotekárnym úverom.

27. Zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách upravoval obdobné úvery na bývanie do roku 2016, kedy bol prijatý zákon č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie.

28. Podľa § 15 ods. 4 zák. č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie v znení účinnom od 01.01.2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o úvere na bývanie alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru na bývanie žalobou.^{43a)}

29. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov účinného ku dňu uzavretia zmluvy 27.11.2017 (ďalej len „ZoSÚ“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;¹⁾ tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.^{18b)} Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu,^{1a)} niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu^{1b)} a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov^{1c)} týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

30. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priech dobrým mravom.

31. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

32. Podľa § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy 13.02.2015 (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia,

sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

33. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

34. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

35. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

36. Podľa § 53a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Ak sa rozhodnutie súdu podľa odseku 1 týka len časti zmluvnej podmienky, obchodník je povinný splniť povinnosť uvedenú v odseku 1 v rozsahu tejto časti.

37. Podľa § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa spolu nesmú byť vyššie, ako ustanoví vykonávací predpis.

38. Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

39. Podľa § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

40. Podľa § 3a ods. 1 až 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, (1) ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu 2) pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. (2) Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. (3) Ak sankcie podľa odseku

1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.

41. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy 13.02.2015 každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

42. Podľa § 35 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom do 31.12.2017, banka a pobočka zahraničnej banky nesmú vykonávať s osobami, ktoré k nim majú osobitný vzťah, obchody, ktoré vzhľadom na svoju povahu, účel alebo riziko by sa nevykonali s ostatnými klientmi. Banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné pred uzavretím a vykonaním takého obchodu preveriť, či osoba, s ktorou takýto obchod vykonávajú, k nim nemá osobitný vzťah; táto osoba je povinná poskytnúť banke a pobočke zahraničnej banky pravdivé informácie, ktoré banka a pobočka zahraničnej banky potrebujú na účel tohto preverenia. Banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné pravdivosť poskytnutých údajov písomne zabezpečiť v zmluve o nimi poskytnutej záruke alebo o vklade podľa § 5 písm. a) sankciou neplatnosti uzavretia tejto zmluvy a v zmluve o úvere podľa § 5 písm. b) sankciou okamžitej splatnosti celej dlžnej sumy ku dňu, keď sa banka alebo pobočka zahraničnej banky dozvedela o nepravdivosti týchto údajov, vrátane splatnosti úrokov za celú dohodnutú dobu úveru.

43. Podľa § 580 Občianskeho zákonníka ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zanik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie.

44. Podľa § 581 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka (1) započítanie nie je prípustné proti pohľadávke na náhradu škody spôsobenej na zdraví, ibaže by išlo o vzájomnú pohľadávku na náhradu škody toho istého druhu. Započítanie nie je prípustné ani proti pohľadávkam, ktoré nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia. (2) Započítať nemožno premičané pohľadávky, pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde, ako aj pohľadávky z vkladov. Proti splatnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku, ktorá ešte nie je splatná. (3) Dohodou účastníkov možno započítaním vyrovnáť aj pohľadávky uvedené v odsekoch 1 a 2. (4) Započítanie proti pohľadávkam na výživné upravuje Zákon o rodine.

45. Z vykonaného dokazovania bolo nesporné, že strany sporu uzavreli zmluvu o úvere spotrebiteľského charakteru (spotrebiteľský charakter zmluvy nebol rozporovaný, vyplýva aj zo samotného znenia zmluvy a povahy zmluvných strán) a žalobcovia úver čerpali a následne predčasne splatili. Medzi stranami sporu neboli sporné skutkové okolnosti poskytnutia a splatenia úveru. Sporným bolo iba posúdenie, či sa v prípade žalobcami označených zmluvných dojednaní jedná o neprijateľné zmluvné podmienky, a teda či žalobcami označené zmluvné podmienky naplňajú znaky neprijateľných zmluvných podmienok. Žalovaný okrem vecných námietok vo vzťahu k posúdeniu jednotlivých zmluvných podmienok, namietať i celkove neprípustnosť podanej žaloby.

46. Prípustnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok súd vyvodil z § 137 písm. c), resp. písm. d) Civilného sporového poriadku v spojení s § 298 Civilného sporového poriadku, ako aj v spojení s §§ 53 a 53a Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 4 zák. č. 90/2016 Z.z. Podanou žalobou sa žalobcovia môžu domáhať určenia neprijateľných zmluvných podmienok zo zmluvy, a to bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu. V zmysle ust. § 137 písm. c) CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu. Týmto osobitným predpisom je zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 30.06.2024, ktorý v ust. § 3 ods. 3 a 5 umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonmi domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho práva, pričom má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/27/2018, ktoré práve odvodzuje prípustnosť od § 137 písm. c/ CSP, hoci podľa názoru súdu je príliehavejší prípadne § 137 písm. d/ CSP, ktoré pojednáva o určení právnej skutočnosti), ale i ust. § 15 ods. 4 ZoSÚ, ktoré umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa neplatnosti zmluvy, a teda prípadne i časti zmluvy – konkrétne neprijateľných zmluvných dojednaní.

47. Súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to rozsudok sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019, v zmysle ktorého cit.: „Podľa dovolacieho súdu v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobcov) nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu (nie vždy splnenie dlhu má za následok zánik celého právneho vzťahu). Ako už bolo uvedené vyššie predmetná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. To sa okrem iného prejavuje v povinnosti dodávateľa nepoužívať v spotrebiteľských zmluvách neprijateľné podmienky. V tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. V konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky zánik záväzku splnením (prípadne aj zánik celého právneho vzťahu) nemôže mať žiaden vplyv na žalobcami uplatnený nárok a teda ani na ich vecnú legitímáciu. Žalobcovia preto aj v prípade, že nárok uplatnili žalobou po zániku záväzkového právneho vzťahu, sú nositeľmi hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide, a teda majú v predmetnom spore vecnú aktívnu legitímáciu. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj Smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“).“

48. Súd navyše nedospel ani k záveru, že by táto žaloba bola zo strany žalobcov podaná šikanózne, nakoľko ani zo žaloby, ani z výpovedí žalobcov nevyplýva, že by nesledovala ako svoj primárny cieľ zodpovedanie otázky, či dotknuté zmluvné podmienky boli neprijateľné a sledovali ciele podľa § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z. Žalobcovia uviedli, že k podaniu žaloby pristúpili na odporúčanie združenia na ochranu spotrebiteľov, ktoré im uviedlo, ktoré zmluvné podmienky a z akých dôvodov sa javia ako neprijateľné zmluvné podmienky. Obaja žalobcovia však nie sú právnici, nerozumejú presne právu, právnej terminológii a konceptu, akým sa možno domôcť vyriešenia otázok týkajúcich sa neprijateľných zmluvných podmienok (ktoré ani nevedeli popísať vo svojej výpovedi), avšak práve preto plnou mocou splnomocnili na podanie žaloby a zastupovanie vo veci advokátku, ktorá ich v tomto konaní zastupuje.

49. Súdny dvor Európskej únie uviedol v bode 38 rozsudku C-776/19 až C-782/19 cit.: „Z tohto hľadiska treba usúdiť, že najmä na účely zabezpečenia účinnej ochrany práv, ktoré spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13, musí mať spotrebiteľ možnosť kedykoľvek namietat' nekalú povahu zmluvnej podmienky nielen ako prostriedok obrany, ale aj na účely určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky súdom, takže návrh podaný spotrebiteľom na účely konštatovania nekalej povahy podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôže podliehať nijakej premlčacej lehote.“ I s poukazom na uvedené preto možno považovať námietky žalovaného, týkajúce sa časových súvislostí, medzi uzatvorením zmluvy, splatením úveru a podania žaloby a skúmania „skutočného“ motívu podania žaloby za nedôvodné.

50. Predtým, ako súd môže pristúpiť k preskúmaniu nekalosti zmluvnej podmienky, musí dospieť k záveru, či nejde o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia alebo primeranosti ceny plnenia (ak tieto sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne) a či boli dotknuté podmienky individuálne dojednané. Napadnuté ustanovenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa netýkajú hlavného predmetu plnenia. Spracovateľský poplatok a zmluvná pokuta síce upravujú „cenu“ za službu, či porušenie povinností, avšak nepredstavujú cenu hlavného zmluvného plnenia a tiež súd nebude hodnotiť ich prijateľnosť, či neprijateľnosť z pohľadu primeranosti ceny za poskytnuté protiplnenie.

51. Vo vzťahu k posúdeniu individuálnosti zmluvných dojednaní je kľúčom k pochopeniu individuálneho zmluvného dojednania práve možnosť spotrebiteľa svojou vlastnou aktivitou a konaním ovplyvniť obsah a podstatu zmluvnej podmienky. Takáto možnosť je podľa ustanovení Občianskeho zákonníka sústredená výhradne v úprave procesu rokovania o zmluve, ktoré predstavuje jediné štádium kedy môže spotrebiteľ ovplyvniť obsah zmluvy a jej podmienok. Preto aj odsek 2 (pozn. súdu § 53 ods. 2 OZ) je potrebné vykladať v intenciách vzniku spotrebiteľskej zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu pri dojednávaní ktorého adresát ponuky alebo návrhu tento akceptuje, pričom predtým sa s ním mal možnosť oboznámiť a návrh modifikovať. Ak nebudú dané podmienky a možnosť spotrebiteľa zmeniť návrh zmluvnej podmienky, t. j. zmeniť jej obsah, a tým v parciálnej časti predložiť dodávateľovi nový návrh, nebude možné za žiadnych okolností hovoriť o priestore na vznik individuálnych dojednaní. Iba dôsledné garantovanie a vykonávanie práv spotrebiteľa v predzmluvnej fáze a pri dojednávaní zmluvy s dosahom na reálne zmeny ich podmienok bude vytvárať relevantný priestor vzniku individuálneho

zmluvného dojednaní. (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 574). V tomto smere žalovaný žiadne dôkazy nepredložil, preto súd vychádzal z domnienky, že zmluvné podmienky neboli individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ). Zmluva a zmluvné podmienky v nej predstavujú štandardnú formulárovú spotrebiteľskú zmluvu, uzatváranú s mnohými spotrebiteľmi. Z výpovede žalobcov vyplynulo, že zmluvu uzatvorili z dôvodu, že podľa nich im poskytovala najvýhodnejšiu ponuku spomedzi ponúk, ktoré mali, avšak nevyplývalo, že by si nejaké konkrétne podmienky osobitne vyjednávali.

52. Súd teda v ďalšom skúmal, či napadnuté zmluvné dojednanie spôsobujú značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ).

53. „Článok 3 smernice len abstraktne uvádza skutočnosti, ktoré dávajú zmluvnej podmienke, ktorá nebola individuálne dohodnutá, nekalý charakter, že príloha, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 3 smernice, obsahuje len indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé, a že podľa článku 4 smernice sa má nekalý charakter zmluvnej podmienky posudzovať so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v čase jej uzatvorenia.“ (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/08, VB Pénzügyi Lízing)

54. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú je potrebné považovať aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia).

55. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny, neuzavretý, výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. Súd môže za neprijateľnú zmluvnú podmienku určiť aj inú zmluvnú podmienku, než obsahuje výpočet v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ak napĺňa znaky uvedené v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na charakter zmluvy možno uzavrieť, že žalobca ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu, nemal možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou (obdobne viď rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9CoCsp 19/2021).

56. „Čl. 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že existencia „značnej nerovnováhy“ nevyhnutne nevyžaduje, aby výdavky, ktoré znáša spotrebiteľ na základe zmluvnej podmienky, mali na tohto spotrebiteľa značný ekonomický vplyv vzhľadom na hodnotu predmetnej transakcie, ale môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa tento spotrebiteľ ako zmluvná strana nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov, či už formou zúženia obsahu práv, ktoré mu podľa týchto predpisov vyplývajú zo zmluvy, prekážky v ich výkone alebo tiež formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa, pričom vnútroštátnemu súdu na účely posúdenia prípadnej existencie značnej nerovnováhy prináleží zohľadniť povahu tovaru alebo služby, ktorá je predmetom zmluvy, všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením tejto zmluvy, ako aj všetky ostatné podmienky zmluvy.“ (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-226/12, Constructora Principado)

57. „Pre právne posúdenie stavu nerovnováhy je potrebné predovšetkým vykonať test proporcionality, ktorý vychádza v úvodnej fáze z porovnania zmluvnými podmienkami privedeného stavu so stavom absolútnej - teoretickej rovnosti zmluvných strán. Práve uvedená komparácia je spôsobilá umožniť vykonanie testu proporcionality vo vzťahu ku konkrétne namietaným zmluvným podmienkam. Z praktického pohľadu možno nadobudnúť dojem, že značná nerovnováha je implikovaná práve záväzkami, v ktorých vystupuje na jednej strane slabšia zmluvná strana. Uvedená premisa môže mať štatút vyvrátiteľnej domnienky a jej aplikácia je nanajvýš opodstatnená, keďže aj samotná filozofia smernice Rady 93/13/EHS prezumuje, že nadvláda dodávateľov nad spotrebiteľmi zakladá východiskový stav určitej miery nerovnováhy, ktorý je potrebné korigovať pozitívnym zásahom štátu. Dané myšlienky vychádzajú z teórie spotrebiteľského správania a ekonómie, v rámci ktorých

pristupujúca nadvláda dodávateľa predstavuje len využitie existujúcej výhody na maximalizáciu prospechu jednej strany na úkor strany druhej. Filozofiu, ktorú naznačujeme, dlhodobo potvrdzuje aj Súdny dvor EÚ vo svojich rozhodnutiach Mostaza Claro, Godard, Asturcom a pod. Z uvedeného plynie, že vlastným testom neprijateľnosti zmluvnej podmienky je potrebné preveriť prvotnú prezumpciu založenú na predpokladaní existencie nerovnovážneho postavenia zmluvných strán. Z tohto dôvodu je zrejmé, že test neprijateľnosti zmluvných podmienok nie je hľadáním nerovnováhy, ale preverovaním existujúceho stavu rovnováhy so zreteľom na právne postavenie spotrebiteľa. V poradí druhým významným bodom z pohľadu koncepcie odseku 1 je už spomenutá implicitná legálna definícia neprijateľnej zmluvnej podmienky s poukazom na materiálne kritériá spôsobovania značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. v prípade neprijateľnej zmluvnej podmienky je potrebné vykonať kumulatívnu analýzu značnej nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa, ktorej predmetom je zameranie a účinok privedený zmluvnou podmienkou.“ (Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 562).

58. V súvislosti s námietkou žalovaného, že nie je možný prieskum spracovateľského poplatku, či zmluvnej pokuty súd poukazuje body 59-63 odôvodnenie rozsudku Súdneho dvora C-714/22, v zmysle ktorého cit:

„59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 4 ods. 2 smernice 93/13 stanovuje výnimku z mechanizmu vecného preskúmania nekalých podmienok, ako je upravený v rámci systému ochrany spotrebiteľov zavedeného touto smernicou, a že toto ustanovenie sa preto má vykladať reštriktívne (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 34, ako aj citovaná judikatúra)

60 Pokiaľ ide o kategóriu zmluvných podmienok vzťahujúcich sa na pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle uvedeného ustanovenia, Súdny dvor rozhodol, že tieto podmienky sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú. Naopak, na podmienky, ktoré majú doplnkovú povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa tento pojem nemal vzťahovať (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, body 35 a 36, ako aj citovaná judikatúra).

61 Základné plnenia vyplývajúce zo zmluvy o úvere spočívajú v tom, že veriteľ sa predovšetkým zaväzuje poskytnúť dlžníkovi určitú sumu peňazí, pričom dlžník sa zase zaväzuje predovšetkým splatiť túto sumu, v zásade aj s úrokmi, podľa stanoveného splátkového kalendára [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. marca 2023, Caixabank (Provízia za poskytnutie úveru), C-565/21, EU:C:2023:212, bod 18 a citovaná judikatúra].

62 Vzhľadom na povinnosť vykladať článok 4 ods. 2 smernice 93/13 reštriktívne, Súdny dvor rozhodol, že povinnosť odmeniť služby spojené s preskúmaním, poskytnutím a spracovaním úveru alebo iné podobné služby, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou činnosti veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru, nemožno považovať za povinnosť patriacu medzi základné plnenia vyplývajúce zo zmluvy o úvere a uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku [rozsudok zo 16. marca 2023, Caixabank (Provízia za poskytnutie úveru), C-565/21, EU:C:2023:212, bod, body 22 a 23].

63 Treba tiež pripomenúť, že zmluvné podmienky, na ktoré sa toto ustanovenie vzťahuje, sú vyňaté z posúdenia ich nekalej povahy len v prípade, že sa príslušný vnútroštátny súd na základe preskúmania v každom jednotlivom prípade domnieva, že boli predajcom alebo dodávateľom formulované jasne a zrozumiteľne (rozsudok z 5. júna 2019, GT, C-38/17, EU:C:2019:461, bod 31 a citovaná judikatúra).“

59. Z vyššie citovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je nepochybné, že tak poplatok za upomienku, ako aj poplatok za poskytnutie úveru podliehajú súdnemu prieskumu neprijateľnosti.

60. Po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí všeobecných súdov pod R 12/2022 judikatúra Súdneho dvora Európskej únie pri výklade smernice 93/13/EHS umožnila preskúmať zmluvné podmienky (vrátane napadnutých) aj z ďalších hľadísk.

61. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C – 565/21 z 16.03.2023 plynie cit.: „Vzhľadom na povinnosť vykladať článok 4 ods. 2 smernice 93/13 striktno nemožno povinnosť odplaty za takéto služby považovať za súčasť hlavných záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, tak ako ich identifikovala judikatúra pripomenutá v bode 18 tohto rozsudku, teda na jednej strane poskytnutie peňažnej sumy veriteľom a na druhej strane vrátenie tejto sumy, vo všeobecnosti aj s úrokmi, podľa stanoveného

splátkového kalendára. Bolo by totiž v rozpore s touto povinnosťou striktného výkladu zahrnúť pod pojem „hlavný predmet zmluvy“ všetky služby, ktoré sú jednoducho spojené so samotným hlavným predmetom a ktoré preto majú vedľajšiu povahu v zmysle judikatúry spomenutej v bode 17 tohto rozsudku.“

62. Požiadavka transparentnosti uvedená v článku 5 smernice 93/13/EHS by nemala byť obmedzená len na zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska týchto zmluvných podmienok, ale naopak, vzhľadom na to, že systém ochrany zavedený touto smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka jasného a zrozumiteľného vypracovania zmluvných podmienok, a teda transparentnosti, stanovená uvedenou smernicou, sa musí chápať široko. Uvedenú požiadavku je teda potrebné chápať tak, že neukladá len povinnosť, aby bola dotknutá zmluvná podmienka pre spotrebiteľa formulovaná z gramatického hľadiska zrozumiteľne, ale aj to, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmu, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Hoci veriteľ nie je povinný v zmluve podrobne špecifikovať povahu všetkých služieb, ktoré poskytuje ako protihodnotu poplatkov stanovených v jednej alebo viacerých zmluvných podmienkach, je nevyhnutné, aby povaha skutočne poskytnutých služieb mohla byť rozumne pochopená alebo vyvodená zo zmluvy posudzovanej ako celok a spotrebiteľ musí byť schopný overiť, že sa rôzne poplatky alebo služby, za ktoré sa poplatky platia, neprekrývajú.

63. V bode 69 rozsudku zo 16. júla 2020, CaixaBank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19a C-259/19, EU:C:2020:578), Súdny dvor rozhodol, že požiadavka transparentnosti vyplývajúca tak z článku 4 ods. 2 smernice 93/13, ako aj z jej článku 5, bráni vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej sa zmluvná podmienka sama osebe považuje za transparentnú bez toho, aby príslušný súd musel vykonať preskúmanie. Pokiaľ ide o posúdenie jasnosti a zrozumiteľnosti takejto podmienky, súd je povinný, vzhľadom na všetky relevantné skutkové okolnosti overiť, či bol dlžník schopný posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré mu z podmienky vyplývajú, pochopiť povahu služieb, ktoré veriteľ poskytuje ako protihodnotu poplatkov stanovených v uvedenej podmienke a overiť, že sa rôzne poplatky stanovené v zmluve alebo služby, za ktoré sa poplatky platia, neprekrývajú. Rozšírená znalosť podmienky stanovujúcej províziu za poskytnutie úveru medzi spotrebiteľmi je nezávislá od spôsobu, akým je takáto podmienka formulovaná v rámci konkrétnej zmluvy, o ktorú ide v spore vo veci samej. Všeobecná známosť takejto podmienky preto nie je faktorom, ktorý by sa mohol brať do úvahy v rámci posúdenia jej jasnej a zrozumiteľnej povahy. Preskúmanie existencie prípadnej značnej nerovnováhy sa pritom nemôže obmedzovať na kvantitatívne ekonomické posúdenie spočívajúce v porovnaní jednak celkovej hodnoty transakcie, ktorá je predmetom zmluvy, a jednak nákladov, ktoré na základe tejto podmienky znáša spotrebiteľ. Značná nerovnováha totiž môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa spotrebiteľ ako strana predmetnej zmluvy nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov, či už formou zúženia obsahu práv, ktoré mu podľa týchto predpisov vyplývajú zo zmluvy, prekážky v ich výkone, alebo tiež formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa.“

64. Napokon sa žiada poukázať i na nedávny rozsudok Súdneho dvora vo veci C-280/24 (Malicnik) zo dňa 05.06.2025. Krajský súd v Prešove sa v predmetnej veci obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, pretože zastával názor, že rozhodnutie prvoinštančného súdu založené práve na judikatúre Najvyššieho súdu SR sa odchyľuje od judikatúry Súdneho dvora a nie je súladný s právom EÚ. Súdny dvor v predmetnom rozsudku rozhodol, že:

„1. Článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že: bránia vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej zmluvná podmienka týkajúca sa poplatku za poskytnutie úveru, uvedená v zmluve o úvere uzavretej so spotrebiteľom, spĺňa požiadavku transparentnosti stanovenú v týchto ustanoveniach len z toho dôvodu, že jednak z názvu tohto poplatku vyplýva, že je úhradou za úkony vykonané veriteľom, ktoré sú potrebné na uzavretie tejto zmluvy a sú internou záležitosťou veriteľa, a jednak, že výška uvedeného poplatku je v uvedenej zmluve presne určená.

2. Článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že: zmluvná podmienka týkajúca sa „spracovateľského poplatku“, uvedená v zmluve o úvere uzavretej so spotrebiteľom, musí na to, aby splnila požiadavky stanovené v týchto ustanoveniach, zodpovedať skutočným službám alebo nákladom, ktoré spadajú primerane do rozsahu plnení, ktoré veriteľ poskytuje

pri uzatváraní tejto zmluvy, a ktoré sú na uzavretie tejto zmluvy potrebné, pričom je vylúčené, aby sa jednotlivé poplatky alebo služby, za ktoré sa tieto poplatky platia, akokoľvek prekryvali; takúto zmluvnú podmienku nemožno považovať za nekalú len z toho dôvodu, že na spotrebiteľa prenáša náklady na ekonomickú činnosť finančnej inštitúcie, pokiaľ neukladá spotrebiteľovi povinnosť platiť poplatky neprimerané nákladom súvisiacim s dotknutými službami alebo výške úveru.

65. Tunajší súd následne na základe uvedených kritérií dospel k záveru, že zmluvná podmienka týkajúca sa spracovateľského poplatku je neprijateľná pre jej netransparentnosť. Zo zmluvy a ani z tvrdení uvedených žalovaným v konaní nebolo možné ustáliť, aké činnosti a „náklady“ boli odzrkadlené v dotknutom poplatku. Zvlášť netransparentne dotknutá podmienka vyznieva s ohľadom na jej zvyšujúcu sa výšku v zmysle Sadzobníka odvíjajúcu sa od výšky úveru. Nie je zrejmé, aké vyššie náklady vznikajú veriteľovi so zvyšujúcim sa úverom a či teda so zvyšujúcou výškou úveru skutočne narastajú i náklady, ktoré žalovaný má v súvislosti s poskytnutím úveru (spracovaním žiadosti o poskytnutie úveru) alebo či pokrýva i iné činnosti pri totožnom type úveru (na bývanie). Napokon nedalo sa nevsimnúť, že pri napríklad spotrebných úveroch (ktoré mohli byť mimochodom i v rovnakej výške ako úver na bývanie) žalovaný neúčtoval žiadne vstupné poplatky (viď Sadzobník poplatkov).

66. Žalovaný poukazoval na tú skutočnosť, že sa jedná o štandardný poplatok v rámci bankovej praxe a poukazoval na sadzobníky iných bánk. Skutočnosť, že i iné banky vyžadujú od spotrebiteľov úhradu poplatku za poskytnutie úveru však samo o sebe nemôže vyvodzovať prijateľnosť takéhoto poplatku v zmluve uzatvorenej so žalovaným. Žalovaný pritom tiež uvádzal, že ak súd vzhľadom na predbežný právny názor dospel k neprijateľnosti zmluvnej podmienky, tak potom zjavne dochádza k hrubému nepochopeniu bankového sektora a toho, čo poskytnutie úveru ako poskytnutá služba obnáša. Napriek tomu však súdu, ani žalobcom, žalovaný nepredostrel objasnenie účelu a zmyslu dotknutého poplatku, nákladom, ktoré má pokrývať a dôvodom vedúcim k stanovenému mechanizmu jeho určenia podľa výšky poskytovaného úveru. Opätovne je to zvlášť netransparentné a nejasné za porovnaní s nulovými vstupnými poplatkami pri spotrebných úveroch.

67. Čo sa týka zmluvnej pokuty, z dôvodu hospodárnosti súd predovšetkým poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 27CoCsp/8/2024 zo dňa 30.01.2025, v ktorom sa odvolací súd venoval i neprijateľnosti totožne znejúcej zmluvnej podmienky a s ktorého odôvodnením sa tunajší súd v plnom rozsahu stotožňuje:

„75. Odvolací súd nepospochybňuje, že zmluvná pokuta v prvom rade plní prevenčnú funkciu tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil zmluvnú povinnosť a ďalej plní reparačnú funkciu, lebo jej zmyslom je tiež reparaovať na strane veriteľa ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Uvedené však neznamená, že výška zmluvnej pokuty môže byť dohodnutá ľubovoľne, ale zvlášť v prípade spotrebiteľskej zmluvy.

76. Žalovaná právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka a od spotrebiteľskej zmluvy (zmluvy o splátkovom úvere), ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda aj dojednanie o zmluvnej pokute nemôže ovplyvniť. V žiadnom prípade nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 OZ). Žalovaná ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalobkyňou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednávala, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (článok 98), podľa ktorého je v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalovaná ako osoba podnikajúca na trhu s úvermi má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

77. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená zmluvná podmienka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatnou, keď spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keď veriteľ si podľa nej môže duplicitne, popri zákonnom úroku z omeškania, ktorý predpokladajú priamo právne predpisy ako

sankciu pre dlžníka pre prípad omeškania, uplatňovať sumu 25,- eur pri každom jednotlivom omeškaní žalobcu s úhradou splátky. Odvolací súd to považuje za neprimeranú sankciu, aj s poukazom na skutočnosť, že uvedenú sumu by si veriteľ mohol uplatňovať bez ohľadu na dĺžku omeškania, a teda aj pri omeškaní v trvaní napr. jedného dňa by okrem omeškanej splátky žalobca musel uhradiť sumu 25,- eur navyše ako zmluvnú pokutu. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd nespochybňuje právo veriteľa zabezpečiť splnenie povinnosti dlžníka aj prostredníctvom zmluvnej pokuty, avšak nie vo fakticky neobmedzenom rozsahu (za každé jedno omeškanie), bez presne stanovených pravidiel jej stropu (do výšky určenej podľa právnych predpisov je pre spotrebiteľa neurčité dojednanie).

78. Odvolací súd poukazuje na to, že dojednanie zmluvnej pokuty vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Znenie zmluvnej podmienky umožňuje veriteľovi požadovať od dlžníka v podobe sankcií za omeškanie (t. j. okrem zmluvnej pokuty aj úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Toto dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu, popri úrokoch z omeškania. Takáto paušálna zmluvná pokuta je neprijateľnou aj bez ohľadu na to, že jej maximálna výška je limitovaná v zmysle príslušných právnych predpisov (§ 3a nar. vlády SR 87/1995 Z. z.)

79. Po zohľadnení uvedeného odvolací súd dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností spotrebiteľom je neprimerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Rovnaká zmluvná podmienka bola pritom vyhlásená za neprijateľnú už rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 6.5.2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 11Csp/9/2022-161 zo dňa 15.6.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9CoCsp/50/2022 zo dňa 23.2.2022. ...

... 82. Zároveň režim § 53b ods. 1 OZ nevyklučuje posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 4 OZ, ktoré sa uplatnia prednostne, keďže do testu administratívneho stropu podľa § 53b ods. 1 OZ môžu vstúpiť iba tie zmluvné podmienky upravujúce sankcie lege artis, a nie tie, ktoré sú už ex lege neplatné, ako je to v tomto posudzovanom prípade v dôsledku neprijateľnosti.“

68. Ak aj žalovaný argumentoval splnením zákonných limitácií sankcií do zmluvnej podmienky zakomponovaným odkazom na právnu úpravu týkajúcu sa sankcií v zmluvách, ktorých predmetom je poskytnutie peňažných prostriedkov (§53b ods. 1 OZ), je potrebné zohľadňovať i tú skutočnosť, že táto úprava v konečnom dôsledku pre vyhodnotenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty irelevantná, nakoľko a priori došlo k núteniu dojednania o zmluvnej pokute v rámci predformulovanej zmluvy. Napokon je potrebné dodať, že veriteľ vtelením zmluvných pokút do formulárových zmlúv prakticky bez výslovnej vôle spotrebiteľov ich zaťažuje sankciou –zmluvnou pokutou – nad rámec štandardných úrokov z omeškania a čo v konečnom dôsledku predstavuje práve ten zásah a nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Jedná sa o dvojité postihy za neplnenie povinnosti splácať úver riadne a včas, keďže v prípade omeškania s plnením peňažnej pohľadávky má už veriteľ zo zákona nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

69. Aj zmluvnú podmienku obsiahnutú vo VOP v článku 9. Vyhlásenie klienta, bod 9.3. týkajúcu sa povinnosti oznámenia osobitného vzťahu k banke súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko je v predmetnom zmluvnom ustanovení citelná značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, a to tým, že spotrebiteľ je vystavený nejasnej, nezrozumiteľnej zmluvnej podmienke spočívajúcej v používaní komplikovaných a sofistikovaných termínov, ktorá ho robí nepochopiteľným pre spotrebiteľa, a to pod sankciou okamžitého zosplatnenia úveru. V prvom rade existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ z dôvodu svojej nevedomosti netuší, čo má chápať pod termínom osobitný vzťah k banke (pozri v tomto zmysle v súvislosti so smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách / Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288/, rozsudok Mostaza Claro, C 168/05, EU:C:2006:675, bod 28 a citovanú judikatúru, ako aj v súvislosti so smernicou Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru /Ú. v. ES L 42, 1987, s. 48; Mim. vyd. 15/001, s. 326/, rozsudok Rampion a Godard, C 429/05, EU:C:2007:575, bod 65). Čo je však závažnejšie, nemožno sa

stotožniť s argumentáciou žalovaného, že ide iba o púhe premietnutie zákonnej normy – ustanovenia § 35 zákona o bankách do zmluvy o úvere. Uvedené zmluvné dojednanie umožňuje banke v prípade zistenia existencie osobitného vzťahu klienta k bankovému subjektu (resp. zistenia absencie písomného oznámenia tohto osobitného vzťahu) vyhlásiť mimoriadnu splatnosť tohto úveru bez toho, aby vyslovene šlo o obchod, ktorý by vzhľadom na svoju povahu, účel alebo riziko nevykonával s ostatnými klientmi. V tomto smere súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 29Csp 74/2022 z 24.10.2022, s ktorého dôvodmi sa v plnom rozsahu stotožňuje a odkazuje na ne cit.:

„68. Zároveň z ods. 1 uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že banka nemôže vykonávať s osobami, ktoré k nim majú osobitný vzťah obchody, ktoré vzhľadom na svoju povahu, účel alebo riziko by nevykonali s ostatnými klientmi. Banka je povinná pred uzavretím a vykonaním takéhoto obchodu preveriť, či osoba, s ktorou takýto obchod vykonáva k nim nemá osobitný vzťah a táto osoba je povinná poskytnúť banke pravdivé informácie. Banka je povinná pravdivosť poskytnutých údajov písomne zabezpečiť v zmluve o nimi poskytnutej záruke alebo vklade sankciou neplatenia uzavretia tejto zmluvy a v zmluve o úvere sankciou okamžitej splatnosti celej dlžnej sumy ku dňu, keď sa banka alebo pobočka zahraničnej banky dozvedela o nepravdivosti týchto údajov.

69. Súd I. inštancie sa stotožňuje s argumentáciou žalobcu o neprijateľnosti uvedeného zmluvného dojednania, ktoré umožňuje banke kedykoľvek vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru v prípade zistenia nepravdivosti údajov o existencii osobitného vzťahu k banke.

70. Uvedené zmluvné dojednanie však odporuje zákonnej úprave § 35 ods. 1 Zákona o bankách, v zmysle ktorého banka, resp. pobočka zahraničnej banky nemôže s takýmito osobami uzatvárať iba tie obchody, ktoré vzhľadom na svoju povahu, účel alebo riziko by nevykonali s ostatnými klientmi. Uvedené zmluvné dojednanie však umožňuje banke v prípade zistenia existencie osobitného vzťahu klienta k bankovému subjektu vyhlásiť mimoriadnu splatnosť každého úverového vzťahu, teda nie len toho rizikového. Zároveň v uvedenom zmluvnom dojednaní absentuje akékoľvek vysvetlenie pojmu osobitného vzťahu, z ktorého by bolo zrejmé aj z perspektívy priemerného spotrebiteľa, čo uvedený pojem znamená minimálne odkazom na konkrétne zákonné ustanovenie zákona o bankách, ktoré uvedený pojem upravuje.“

70. Pri poslednej zmluvnej podmienke súd obdobne ako žalovaný prvotne uvažoval nad tým, či úvod (prvá veta) tohto ustanovenia nie je prostým vyjadrením zákonnej možnosti započítania. Avšak súd vychádzajúc zo zmyslu tohto ustanovenia v zmluve, jeho cieľa a predovšetkým účinku dospel k záveru, že je potrebné posudzovať celé toto ustanovenie ako jeden celok a zohľadňovať predovšetkým účinky, ktoré vo vzťahu k spotrebiteľovi vyvoláva (je spôsobilé vyvolať). Ako žalovaný správne poznamenáva, Občiansky zákonník (i Obchodný zákonník) umožňuje započítanie pohľadávok, jedným dychom treba dodať, že ale stanovuje i konkrétne podmienky započítania. Zmluvná podmienka obsiahnutá vo VOP vo svojich dôsledkoch skutočne umožňuje žalovanému započítať svoju splatnú pohľadávku s nesplatenou pohľadávkou spotrebiteľov, čo inak možné jedine v prípade dohody zmluvných strán (viď § 581 OZ), a teda v konečnom dôsledku celé toto dojednanie opätovne rozširuje oprávnenia žalovaného nerovnovážne. Spotrebiteľ nemá takúto možnosť započítania svojej splatnej pohľadávky voči nesplatenj pohľadávke banky.

71. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti a s poukazom na citovanú právnu úpravu súd vyhovel žalobe žalobcov v časti určenia všetkých nimi označených zmluvných podmienok za neprijateľné zmluvné podmienky v rámci spotrebiteľskej zmluvy, keďže podľa názoru súdu všetky žalobcami špecifikované zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán sporu v rámci zmluvného vzťahu v neprospech spotrebiteľa.

72. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

73. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

74. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a 2 CSP tak, že žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu, a to vzhľadom na plný úspech žalobcov v spore. O výške trov konania pritom bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

-2- 17Csp/148/2024

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napadá, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.